

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 589/2022-65

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RIUREST, s. r. o.**, Štúrova 19, Košice, IČO 45 956 723, zastúpenej JUDr. Ondrejom Lučivjanským, advokátom, Štúrova 19, Košice, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 4CoKR/37/2021 a jeho uznesení č. k. 4CoKR/37/2021-1501 z 2. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 4CoKR/37/2021 a jeho uznesením č. k. 4CoKR/37/2021-1501 z 2. novembra 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4CoKR/37/2021-1501 z 2. novembra 2021 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **707,05 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 8. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského

súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 4CoKR/37/2021 a jeho uznesením č. k. 4CoKR/37/2021-1501 z 2. novembra 2021 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 589/2022-21 z 27. októbra 2022 prijal ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 31K/8/2020 z 3. decembra 2020 podľa § 24 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) povolil sťažovateľke ako veriteľovi pristúpiť do konania o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dlžník“), na strane navrhovateľa.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 31K/8/2020 z 13. júla 2021 bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz. Proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu bolo podané odvolanie, ktoré za dlžníka podpísal výlučne konateľ [REDAKOVANÉ]. Druhá konateľka dlžníka [REDAKOVANÉ] doručila vyjadrenie k odvolaniu, v ktorom uviedla, že odvolanie bolo podané bez jej súhlasu, a preto ho navrhla odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou.

5. Krajský súd rozhodol o odvolaní ústavnou sťažnosťou napadnutým rozhodnutím, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu tak, že konkurzné konanie z dôvodu nedostatku podmienok pre vyhlásenie konkurzu zastavil (výrok I), a priznal správcovi podstaty paušálnu odmenu za výkon funkcie správcu do konania prvej schôdze veriteľov v sume 6 600 eur (výrok II).

6. Krajský súd konštatoval, že medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí sú spoločníkmi a zároveň konateľmi dlžníka, sú veľké nezhody, a to aj s poukazom na to, že záujmy týchto konateľov (a zároveň spoločníkov) na výsledku konania o vyhlásenie konkurzu na dlžníka sú vo vzájomnom rozpore, čo vyplýva z ich podaní adresovaných okresnému súdu, teda nemožno predpokladať to, aby [REDAKOVANÉ] podala spolu s [REDAKOVANÉ] v mene dlžníka odvolanie. Preto krajský súd dospel k záveru, že na podanie odvolania v posudzovanej veci postačí podpis [REDAKOVANÉ] ako ďalšieho konateľa dlžníka.

7. K splneniu hmotnoprávných podmienok vyhlásenia konkurzu krajský súd uviedol, že bolo preukázané, že navrhovateľ 1 nie je veriteľom dlžníka a dlžník minimálne spochybnil (pohľadávku) navrhovateľa 2 (sťažovateľka) a daňového úradu, čo v danom prípade postačuje pre konštatovanie, že tieto pohľadávky sú medzi účastníkmi konania sporné, teda nie sú osvedčení ďalší veritelia do takej miery, že o nich nemožno pochybovať. Bez osvedčenia existencie aspoň dvoch veriteľov dlžníka nemožno dospieť k záveru o platobnej neschopnosti dlžníka. Preto neboli splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu podľa § 19 ods. 1 písm. c) ZKR a nebolo možné vyhlásiť konkurz na majetok dlžníka. Priznanie odmeny správcovi odôvodnil tým, že správca podal správy riadne a včas, splnil si aj ďalšie povinnosti vyplývajúce mu z funkcie správcu úpadcu

do prvej schôdze veriteľov, pričom súpisová hodnota majetku zapísaného do súpisu bez poznámky v čase konania prvej schôdze veriteľov nepresahovala 100 000 eur.

III.

Argumentácia sťažovateľky

8. Podľa sťažovateľky odvolanie, ktorého priamym dôsledkom bolo zastavenie konkurzného konania, a tým porušenie jej označených práv, bolo podané neoprávnenou osobou. Odvolanie podpísal len jeden z konateľov dlžníka, [REDAKOVANÉ]. Z verejne dostupných údajov obchodného registra je pritom zrejmé, že štatutárny orgán dlžníka tvoria dvaja konatelia spoločnosti, a to [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom konanie menom spoločnosti je upravené tak, že „*Písomnosti zakladajúce práva a povinnosti spoločnosti podpisujú a za spoločnosť konajú vždy aspoň dvaja konatelia spoločne a to tak, že ku písanému alebo tlačenému názvu spoločnosti pripojí svoj vlastnoručný podpis.*“. Preto neboli splnené všetky procesné podmienky na to, aby sa krajský súd mohol odvolaním meritórne zaoberať.

9. Sťažovateľka v súvislosti s uvedeným poukázala na pomerne stabilizovanú judikatúru v otázke konania menom spoločnosti, ako aj na názor okresného súdu, ktorý uznesením z 3. februára 2021 odmietol „*Návrh na zastavenie konkurzného konania*“ podpísaný [REDAKOVANÉ] ako podaný neoprávnenou osobou z dôvodu, že [REDAKOVANÉ] vystupuje v mene spoločnosti v predmetnom konaní sám, a teda nie je aktívne vecne legitimovaný na konanie v jej mene.

10. Krajský súd žiadnym legitímnym spôsobom nezdôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že postačuje, ak je odvolanie za dlžníka podané výhradne jedným z dvoch konateľov. Jeho právne posúdenie je v príkrom rozpore s právnym poriadkom a markantne sa odchyľuje od ustálenej judikatúry a právnej praxe. Sťažovateľka preto považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné, arbitrárne, nepresvedčivé, nezákonné a rozporné s princípom právnej istoty.

11. Krajský súd napadnutým rozhodnutím uznesenie okresného súdu zmenil tak, že konkurzné konanie zastavil a konštatoval, že neboli splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu podľa § 19 ods. 1 písm. c) ZKR z dôvodu osvedčenia spornosti plurality veriteľov dlžníka, a preto nebolo možné konkurz vyhlásiť. Podľa názoru sťažovateľky podmienky pre vyhlásenie konkurzu splnené boli.

12. Sťažovateľka namieta aj sumu krajským súdom správcovi priznanej odmeny, ktorá nezodpovedá vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

IV.

Vyjadrenia krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

13. Krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že považoval [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], jedného z dvoch konateľov dlžníka, za vecne aktívne legitimovaného na podanie odvolania

proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka v zmysle § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého [REDAKOVANÉ] ako zástupca – konateľ dlžníka uskutočňoval vôľu dlžníka pri podaní odvolania, ak druhá konateľka [REDAKOVANÉ] mala v súdnom konaní názor opačný, avšak totožný s názorom protistrany – navrhovateľa konkurzu. Podľa názoru krajského súdu je právne neudržateľný taký procesný postup súdu, ak by odmietol prejednať odvolanie dlžníka proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu na svoj majetok, ak druhý konateľ má opačný názor a odvolanie podať nemieni, resp. odvolanie nepodpíše tak, ako druhá konateľka dlžníka, ktorá sa v priebehu celého konania stotožňovala s veriteľským návrhom na vyhlásenie konkurzu.

14. Krajský súd trvá na svojom závere, že v konaní nebola osvedčená pluralita veriteľov, pretože pohľadávka navrhovateľa 1 zanikla splnením dlhu a sťažovateľka zoslala jediným veriteľom dlžníka. Vychádzal pritom zo zoznamu veriteľov predložených dlžníkom, v ktorých nebol navrhovateľ 1 vedený ako veriteľ. Keďže dlžník podľa § 19 ods. 1 písm. c) ZKR osvedčil svoju platobnú schopnosť tým, že osvedčil neexistenciu plurality svojich veriteľov, krajský súd konkurzné konanie zastavil.

15. Ďalej poukázal na to, že ak konateľka dlžníka [REDAKOVANÉ] nepodpísala, resp. odmietla podpísať odvolanie proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu, súhlasila teda s vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka. Ak súhlasila s vyhlásením konkurzu, bola ako konateľka dlžníka povinná podľa § 11 ods. 2 ZKR podať v mene dlžníka návrh na vyhlásenie konkurzu. Zjavne takto nepostupovala a návrh na vyhlásenie konkurzu nepodala, ale nepodpísaním odvolania sa stotožnila s veriteľským návrhom na vyhlásenie konkurzu. [REDAKOVANÉ] ako konateľ dlžníka využil zákonnú možnosť podať odvolanie proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu, ktoré krajský súd meritórne prejednal, aby bolo zachované právo dlžníka na súdnu ochranu.

16. Pokiaľ sťažovateľka namieta vecnú nesprávnosť výroku II o odmene správcu, krajský súd uvádza, že povinnosť uhradiť odmenu správcovi uložil navrhovateľovi 1, teda subjektu odlišnému od sťažovateľky.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

17. Zúčastnená osoba (dlžník, pozn.) využila možnosť vyjadriť sa v konaní pred ústavným súdom, avšak z doručeného vyjadrenia vyplýva, že za spoločnosť dlžníka ho podpísal len jeden z konateľov [REDAKOVANÉ]. Keďže podľa zápisu registrového súdu za spoločnosť dlžníka konajú vždy aspoň dvaja konatelia spoločne, ústavný súd na doručené podanie neprihliadal.

IV.3. Replika sťažovateľky:

18. Sťažovateľka vo svojej replike poukázala na skutočnosť, že v zbierke listín dlžníka sa od roku 2016 nachádza listina – oznámenie o právnej skutočnosti, že dlžník je v predĺžení, ktorá bola doručená registrovému súdu druhou konateľkou. V listine doručenej registrovému súdu 22. januára 2016 konateľka [REDAKOVANÉ] vysvetlila, že postupuje s odbornou starostlivosťou a uvádza dôvody, prečo nepodala návrh na konkurz, hoci dlžník je v predĺžení. Dôvod spočíval v nesúhlase s takýmto postupom zo strany druhého konateľa, s ktorým podľa spoločenskej zmluvy musí konať v zhode tak, aby konanie zaväzovalo dlžníka. Podľa ustálenej judikatúry v súlade s § 11 ods. 2 ZKR je konateľ povinný zaplatiť zmluvnú pokutu veriteľom v prípade nepodania návrhu na vyhlásenie konkurzu včas. Odborná literatúra výslovne ráta s možnosťou, že takýto dlžnícky

návrh nebude možné podať pre nedosiahnutie zhody v konaní viacerých konateľov, a identifikovala spôsob, ako má postupovať štatutárny orgán, ktorý nemôže podať dlžnícky návrh pre absenciu zhody tak, aby sa vyvinil zo zodpovednosti a doručil súdu oznámenie, že dlžník je v predĺžení, čo konateľka aj urobila.

19. Do konkurzného konania dlžníka bolo prihlásených 49 pohľadávok v celkovej hodnote 782 934,64 eur, ktorých väčšina mala charakter exekučných titulov a okresný súd pri rozhodovaní o vyhlásení konkurzu správne postupoval podľa § 19 ods.1 písm. c) ZKR a prihliadal na záväzky, pri ktorých bola osvedčená ich nespornosť. Ak podľa krajského súdu pohľadávka veriteľa navrhovateľa 1 zanikla, pretože bola uhradená dlžníkom a nebola tak zachovaná pluralita veriteľov, pričom druhý konateľ plnenie [REDAKOVANÉ] na dlh dlžníka v mene dlžníka výslovne neodmietol, táto argumentácia akéhosi konkludentného súhlasu neobstojí, pretože plnenie [REDAKOVANÉ] na dlh dlžníka bolo od začiatku sporné a v konkurznom konaní dlžník rozhodne neplnil. Pokiaľ nový veriteľ pohľadávky argumentuje, že plnil na základe dohody s konateľom dlžníka [REDAKOVANÉ], uvedené je bezpredmetné, pretože v zmysle zápisu v obchodnom registri konajú za dlžníka vždy aspoň dvaja konatelia spoločne. Krajský súd nepreukázanie výslovného nesúhlasu druhého z konateľov s plnením namiesto dlžníka nemohol vyhodnotiť ako dôkaz o opaku pre jednoznačné stanovisko konateľky ku konkurznému konaniu.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a nespreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia v otázke posúdenia procesných podmienok odvolacieho konania a hmotnoprávnych podmienok na vyhlásenie konkurzu. Ústavný súd svoj ústavný prieskum zameral predovšetkým na otázku, či odvolanie podané len jedným z konateľov dlžníka bolo podané oprávnenou osobou, teda, či v posudzovanom prípade boli splnené procesné podmienky na to, aby sa krajský súd mohol podaným odvolaním dlžníka vecne zaoberať a uznesenie súdu prvej inštancie o vyhlásení konkurzu meritórne preskúmať.

21. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

22. Podľa § 72 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) na konanie právnickej osoby pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za právnickú osobu.

23. Citovaný § 72 CSP odkazuje na hmotnoprávnu úpravu konania za právnickú osobu, ktorá sa aplikuje aj v civilnom procese. Touto hmotnoprávnou úpravou je najmä § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na ktorý v prípade obchodných spoločností a družstva nadväzujú § 13 a nasl. Obchodného zákonníka, resp. ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce štatutárne orgány jednotlivých obchodných spoločností a družstva.

24. Podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány).

25. Podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

26. Podľa § 13 ods. 1 druhej vety Obchodného zákonníka právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.

27. Podľa § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka štatutárnym orgánom spoločnosti (s ručením obmedzeným, pozn.) je jeden alebo viac konateľov. Ak je konateľov viac, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý z nich samostatne, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

28. Slovenský právny poriadok vychádza z konceptu priameho konania štatutárneho orgánu v mene právnickej osoby (či už súkromného alebo verejného práva). Zákon ustanovuje, ktorý orgán je štatutárnym orgánom právnickej osoby. Zákon v určitých prípadoch umožňuje, aby bol dohodnutý aj spôsob, ako budú členovia štatutárneho orgánu navonok vystupovať a svojím konaním zaväzovať právnickú osobu napríklad vymedzením počtu členov potrebných na urobenie určitého právneho úkonu (napríklad tak, že musia konať vždy aspoň dvaja členovia štatutárneho orgánu). Ak tieto podmienky splnené nie sú a koná člen štatutárneho orgánu samostatne, ešte nemusí ísť o neplatný právny úkon, ak oprávnenie konajúceho člena orgánu konať v mene spoločnosti vyplýva z iných právnych noriem (napr. podľa § 15 alebo § 16 Obchodného zákonníka). Ak by oprávnenie zaväzovať právnickú osobu nevyplývalo ani z iných právnych noriem, nebude z tohto právneho úkonu zaviazaná spoločnosť (Števec, M., A. Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 122).

29. Štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť jeden konateľ ako individuálny štatutárny orgán alebo viac konateľov ako kolektívny štatutárny orgán. V prípade existencie viacerých konateľov je nevyhnutné určiť spôsob konania v mene spoločnosti. Spôsob konania znamená určenie ako kolektívny orgán, ktorý je tvorený niekoľkými konateľmi, prejavuje vôľu právnickej osoby navonok vo vzťahu k tretím osobám. Spôsob konania štatutárneho orgánu je povinne zapisovaným údajom do obchodného registra [§ 2 ods. 1 písm. e) zákona o obchodnom registri] a je zároveň obligatórnou náležitosťou spoločenskej zmluvy podľa § 110 ods. 1 písm. e). Spôsob konania v mene spoločnosti pri viacerých konateľoch je upravený dispozitívnym ustanovením odseku 1. V zmysle tejto úpravy ak je konateľov viac, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý z nich samostatne, pokiaľ spoločenská zmluva neurčuje spôsob konania inak. Zákon predpokladá, že každý z viacerých konateľov koná samostatne v mene spoločnosti. Spoločenská zmluva môže upraviť spôsob konania v jej mene aj inak. Ak v zmysle úpravy spoločenskej zmluvy za spoločnosť konajú dvaja konatelia spoločne a právny úkon bude uskutočnený vo vzťahu ku tretej osobe len jedným z dvoch konateľov, potom nebol dodržaný určený spôsob konania v mene spoločnosti. Vôľa spoločnosti nebola prejavovaná navonok určeným spôsobom konania a šlo by o spôsob konania v rozpore s úpravou § 133 ods. 1 (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2022, s. 649).

30. Bezvýnimočné spoločné konanie všetkých konateľov ustanovené zakladateľskou listinou je prejavom suverénnej a slobodnej vôle spoločníka, aby konatelia pri právnych úkonoch, ktorými zaväzujú spoločnosť, konali práve tak, ako to spoločník vyjadril v zakladateľskej listine (I. ÚS 198/09). Na obdobnom závere zotrval ústavný súd aj v náleze č. k. I. ÚS 191/2019, v ktorom sa vyjadril k platnosti plnomocenstiev porušujúcich pravidlo štyroch očí (body 82 až 86).

31. Konaním štatutárneho orgánu sa prejavuje vôľa právnickej osoby navonok. Uvedené konštatovanie platí aj v rovine procesného práva, teda pri uskutočňovaní procesných úkonov (§ 72 CSP). Aby bolo možné dospieť k záveru, že konanie určitej fyzickej osoby vykonávajúcej pôsobnosť štatutárneho orgánu v čase jej konania predstavuje prejav vôle právnickej osoby, musí byť dodržaný zákonom (spoločenskou zmluvou alebo stanovami) určený spôsob konania fyzických osôb.

32. V posudzovanej veci nebolo sporné, že konateľmi dlžníka boli v rozhodnom období (v čase podania odvolania, pozn.) [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí v zmysle zápisu uvedeného v obchodnom registri boli povinní konať v mene dlžníka spoločne. Rovnako tak nebolo sporné, že odvolanie proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu bolo podané len jedným z konateľov – [REDAKOVANÉ], ktorý ho podpísal ako konateľ. Druhá konateľka dlžníka [REDAKOVANÉ] vyjadrila nesúhlas s podaným odvolaním a navrhla ho odmietnuť (uvedená skutočnosť skutkovo odlišuje posudzovaný prípad od veci sp. zn. II. ÚS 350/2021, pozn.).

33. Ústavný súd konštatuje, že pri podaní odvolania proti uzneseniu o vyhlásení konkurzu nebol dodržaný predpísaný spôsob konania štatutárneho orgánu za dlžníka, keď v rozpore s § 133 ods. 1 v spojení s § 110 ods. 1 písm. e) Obchodného zákonníka a s § 2 ods. 1 písm. e) zákona o obchodnom registri odvolanie v mene dlžníka podal len jeden z konateľov, hoci na konanie v mene dlžníka sa vyžadovalo spoločné konanie oboch konateľov. Do úvahy neprichádzalo ani posúdenie, či [REDAKOVANÉ] nekonal za dlžníka ako zákonný zástupca (napr. podľa § 15 Obchodného zákonníka), keďže v konaní nebolo sporné, že pri podaní odvolania konal v postavení konateľa.

34. Ústavný súd v naznačenej súvislosti považuje vecne za relevantné vyjadrenie krajského súdu k ústavnej sťažnosti, podľa ktorého oprávnenie [REDAKOVANÉ] na podanie odvolania za dlžníka je dané v zmysle § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň však ústavný súd konštatuje, že z napadnutého rozhodnutia nevyplýva naznačená argumentačná línia krajského súdu, ani to, že by krajský súd pri posudzovaní odvolania použil § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ústavnému súdu je známa judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie č. k. 4Cdo/177/2009 z 30. júna 2010), podľa ktorej aj keď štatutárny orgán právnickej osoby nie je jej zástupcom (konanie štatutárneho orgánu je konaním samotnej právnickej osoby), § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka je analogicky použiteľný aj v prípadoch, v ktorých záujmy štatutárneho orgánu právnickej osoby sú v rozpore so záujmami tejto právnickej osoby. Z napadnutého rozhodnutia však nevyplýva, či krajský súd prípadnú existenciu rozporu záujmov medzi konateľkou [REDAKOVANÉ] a dlžníkom vôbec skúmal (konštatoval len rozpor oboch konateľov). Nadväzne potom v odôvodnení napadnutého uznesenia ani nevyhodnocoval, či analogické použitie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy. Absenciu takýchto úvah krajský súd nemôže „zhojiť“ prostredníctvom vyjadrenia k prijatej ústavnej sťažnosti. Vyjadrenie netvorí súčasť odôvodnenia uznesenia krajského súdu napadnutého ústavnou sťažnosťou, a to aj preto, že prípadnú

repliku sťažovateľa nemožno posúdiť ako doplnenie ústavnej sťažnosti, ktorej dôvodmi (prirodzene nezahrňujúcimi otázku použiteľnosti § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka v dôsledku toho, že sa ňou krajský súd v napadnutom uznesení nezaoberal) je ústavný súd podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný. V dôsledku toho dôvody ústavnej sťažnosti možno dopĺňať len v lehote podľa § 124 zákona o ústavnom súde, a tak replika nepredstavuje procesnú platformu na sťažovateľkinu protiargumentáciu voči vyjadreniu krajského súdu, a tým aj využitie jej procesného práva zaujať stanovisko k podkladom rozhodnutia ústavného súdu.

35. Ústavný súd nemôže svojimi rozhodnutiami nahrádzať skutkové a právne závery všeobecných súdov. V konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je však oprávnený preskúmať ich súlad so základnými právami a slobodami osôb, ktorých právna sféra je nimi ovplyvnená. Vo veci sťažovateľa krajský súd meritorne rozhodol o opravnom prostriedku iného účastníka konania (dlžníka), pri ktorom existovali a krajskému súdu aj boli známe informácie o vážnych vzájomných rozporoch medzi oboma konateľmi dlžníka, a tým aj o povahe vady, ktorú procesný úkon odvolania vykazoval (absencia podpisu konateľky [REDAKOVANÉ]). Krajský súd sa s nimi vo väzbe na ich právne posúdenie vysporiadal nedostatočne, pretože sa nevenoval a ani neposúdil prípadnú existenciu rozporov medzi záujmami konateľky [REDAKOVANÉ] a dlžníka. Taktiež nevyhodnotil všetky právnymi predpismi, ako aj súvisiacou judikatúrou sprístupnené nástroje ponúkajúce možnosti riešenia väd procesného úkonu, ktorého obsahom bolo odvolanie. Tým došlo aj k zásahu do základných práv sťažovateľky ako účastníka začatého konkurzného konania, pretože už ustálená judikatúra najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu zrozumiteľne a doktrinálne deklarujú, že ak dôjde k vecnému rozhodovaniu o opravnom prostriedku, pri ktorom existuje prekážka jeho vecnej prejednatel'nosti, potom dochádza k porušeniu základného práva na súdnu ochranu u účastníka stojaceho na opačnej procesnej strane (m. m. rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 1Cdo/15/2018, č. k. 3Cdo/144/2017, č. k. 1Cdo/137/2016 a tiež rozhodnutie ústavného súdu č. k. II. ÚS 172/03). Rovnaký dopad na základné právo na súdnu ochranu potom musí mať aj nedostatočne preskúmateľný spôsob vysporiadania sa konajúceho súdu s vadou opravného prostriedku, ktorá sama osebe zakladá prekážku jeho meritorneho prerokovania.

36. Preto, ak krajský súd nedostatočne preskúmateľným spôsobom posúdil odvolanie podpísané len jedným z konateľov ako podané oprávnenou osobou iba na podklade odkazu na veľké nezhody medzi spoločníkmi a zároveň konateľmi dlžníka a na rozpornosť ich záujmov na výsledku (konkurzného) konania a o odvolaní meritorne rozhodol, nepripustne tým zasiahol do označených práv sťažovateľky ako účastníka konkurzného konania v postavení veriteľa. Dôsledkom uvedeného prístupu krajského súdu, vo vzťahu ku ktorému v napadnutom rozhodnutí absentuje relevantné a dostačujúce odôvodnenie, je nepreskúmateľnosť a ústavná neudržateľnosť napadnutého uznesenia.

37. Uvedené zistenia zakladajúce arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť postupu a napadnutého rozhodnutia krajského súdu preto viedli ústavný súd k záveru, že krajský súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

38. Vzhľadom na uvedené právne závery a zistené procesné pochybenie v postupe krajského súdu pri prejednaní odvolania dlžníka bolo bez právneho významu zaoberať sa námietkami sťažovateľky atakujúcimi vecné posúdenie hmotnoprávnych podmienok na vyhlásenie konkurzu.

39. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci krajskému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu. Ten spočíva v povinnosti krajského súdu opätovne sa zaoberať otázkou, či odvolanie označené ako podanie dlžníka (právnickej osoby) možno akceptovať ako jeho skutočný prejav vôle. Splnenie uvedenej povinnosti si bude vyžadovať, aby krajský súd zohľadňoval prípustnosť analogického použitia § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka aj na vzťah spoločnosti s ručením obmedzeným a jej konateľa. Bude preto potrebné ustáliť, či hypotéza predmetného ustanovenia (rozpor záujmov zástupcu a zastúpeného) je vo vzťahu konateľky [REDAKOVANÉ] a dlžníka naplnená. V prípade negatívneho výsledku bude krajský súd povinný preskúmateľným spôsobom absenciu rozporu záujmov odôvodniť. V prípade pozitívneho výsledku zas bude jeho úlohou hľadať procesné riešenie, ktoré bude dbať na proporcionalitu vo vyvážení základných práv dlžníka, ako aj veriteľov ako účastníkov konkurzného konania. Ústavný súd už v tomto smere vo svojej rozhodovacej praxi (III. ÚS 521/2021) naznačil, že aj keď CSP neobsahuje pravidlo porovnateľné s § 21 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, norma, podľa ktorej za právnickú osobu nemôže konať ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami ním zastupovanej právnickej osoby, vo svojej podstate nie je normou procesnou, ale skôr hmotnoprávnou. Načrtnuté východisko otvára otázku, či existuje procesný priestor pre použitie čl. 4 ods. 2 CSP s cieľom vyplniť medzerovitú právnu úpravu v Civilnom sporovom poriadku, ktorý viacero normatívnych riešení rôznych procesných situácií opomenul, a či z mlčania Civilného sporového poriadku v otázke konfliktu záujmov osoby konajúcej za právnickú osobu s právnickou osobou možno dospieť k záveru, že by sa krajský súd nemohol touto otázkou zaoberať a použitím čl. 4 ods. 2 CSP ju riešiť hoci aj ustanovením procesného opatrovníka, s ktorým Civilný sporový poriadok podľa doslovnej dikcie (§ 68 CSP) ráta len v prípade fyzickej osoby.

VI.

Trovy konania

40. Ústavný súd priznal sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nárok na náhradu trov konania v sume 707,05 eur vrátane dane z pridanej hodnoty. Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľky.

41. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej

služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena zvyšuje o 20 % DPH.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2023

Robert Šorl
predseda senátu